

Stichting Historie Vliegveld Valkenburg

Nieuwsbrief

Nummer 26 – september 2024

Van de voorzitter

Om met de woorden van Gerard Cox (wie kent hem nog?) te beginnen: het is weer voorbij die mooie zomer. Tijdens de zomer was er onverminderd veel belangstelling voor ons bezoekerscentrum. Regelmatig lag het aantal bezoekers op de zaterdagmiddag rond de 20. Mede dankzij de inspanningen van Prudent en Arie, die bij campings, hotels en andere gelegenheden in de omgeving flyers hebben neergelegd, ontvingen we behalve veel bezoekers uit de regio ook mensen die hier in de buurt op vakantie waren. Ook zien we steeds vaker internationale bezoekers. Belgen, Duitsers, Amerikanen, Britten... al dan niet op vakantie of wonend en werkend in Nederland, ze wisten het bezoekerscentrum te vinden. Qua bezoekersaantallen zitten we op koers om het aantal van vorig jaar te evenaren of te verbeteren!

Regelmatig ontvangen we in het bezoekerscentrum groepen. Dat doen we op afspraak en buiten de normale openingstijden. Bedrijven, groepjes oud-MLD'ers, de gemeente Katwijk, scholen en diverse zorginstellingen klopten al bij ons aan voor een groepsbezoek. Wil je de expositie over de geschiedenis van vliegveld Valkenburg ook een keer met een groep komen bezoeken? Neem contact met ons op, dan gaan we dat regelen!

In deze nieuwsbrief lees je over de succesvolle Open Monumentendag, de voortgang van Project Hangaar 7, het Witte Anjerperkje, het bezoek van het bestuur van de Traditiekamer Marineluchtvaartdienst en nog veel meer. Veel leesplezier!

Marco P.J. Borst, voorzitter

Gezellig drukke Open Monumentendag

De jaarlijkse Open Monumentendag lokte op zaterdag 14 september 162 bezoekers naar ons bezoekerscentrum. Dat is meer dan vorig jaar. Dankzij het mooie weer kwamen de meeste belangstellenden op de fiets. De andere open monumenten liggen in de dorpskernen, dus moesten de bezoekers er een flink stuk voor fietsen. Nu kun je onze telefoonbunker uit 1982 geen monument noemen, maar het vliegveld is dat volgens ons wel. Er is veel gebeurd in de 67 jaar dat het in gebruik is geweest en die geschiedenis wordt verteld in onze expositie. Veel bezoekers namen de tijd om de video over de Duitse bunkers te zien. Deze documentaire, die Kleef & Koop hierover maakte in samenwerking met Ruurd Kok, hebben we de hele zaterdag vertoond.

Hangaar 7: Tupolev is klaar voor vertrek

Deze zomer en ook in de vakantie is er hard doorgewerkt. De eerste klus was de bouw van een bagagelade, een rijdende loopband waarmee koffers uit het vliegtuig kunnen worden gehaald. Op basis van slechts een aantal foto's hebben we de bagagelader na kunnen bouwen. Deze zal een plek krijgen naast

het Tupolev-vliegtuig. Bij het vliegtuig hadden we al het bagageluik opengemaakt, zodat er koffers uitgeladen kunnen worden. Dit vliegtuig en de bagagelader zijn inmiddels gereed en staan klaar voor transport naar het bezoekerscentrum.

Daarnaast zijn we eind juli gestart met het nabouwen van de vliegtuigtrap die voor het bezoekerscentrum staat. Ook deze komt bij de Tupolev te staan met uiteraard een aantal vips die uitstappen. Gezien de vele details op en aan de trap was dit een omvangrijke klus. Het vergrootglas was hierbij onmisbaar. En alle 'scratch build'-ervaring die we hebben opgedaan was nodig om de klus te klaren. Maar het is gelukt. De trap hoeft alleen nog in de stickers en dan is hij gereed.

Dit najaar zal er een transport plaatsvinden om daarna het platform in de maquette vol te zetten met nieuwe items. De plexiglasen kap zal dan na lange tijd weer naar het plafond gehesen gaan worden, zodat we er goed bij kunnen en eventueel een paar kleine reparaties aan de maquette kunnen uitvoeren.

Hugo en Arjan den Hertog

Even voorstellen

Als je het Bezoekerscentrum bezoekt, word je welkom geheten door onze gastheren of onze gastvrouw. Zij kunnen je alles vertellen over het vliegveld, en dat doen ze graag! Er zijn ook vrijwilligers die achter de schermen werken, bijvoorbeeld door te bouwen aan de expositie. In elke nieuwsbrief stellen we er twee kort voor.

Jan van den Berg

Wat is je band met het vliegveld?

Mijn naam is Jan van den Berg. Ik ben getrouwd, heb twee kinderen, vijf kleinkinderen en woon in Rijnsburg. Mijn band met het vliegveld is eenvoudig: mijn hele leven woon ik al achter het vliegveld.

Waarom ben je vrijwilliger geworden in het bezoekerscentrum?

Mijn vriend Peter Korbee, die ik al zeker 45 jaar ken, vertelde veel over zijn ervaringen bij het vliegveld en vroeg mij te willen helpen met wat materialen op te knappen. Hij zei: 'Jij bent een echte techneut, dat lukt jou wel'. Zo gezegd zo gedaan!

Wat doe je verder nog in het dagelijks leven?

Na een werkbare periode van 52 jaar fulltime ben ik nu pensionado. Na de technische school aan de Haagweg in Leiden ben ik gaan werken. Eerst hier en daar wat baantjes en in de avond naar de avondschool. Na een paar jaar ging ik naar een ETB (Electro Technische Bedrijf) in Leiden, Elfa/Iemko en Duivenvoorden Electro. In 1980 ben ik overgestapt naar de Bovag. Daar kwam ik bij de facilitaire dienst voor de uitbreiding en vernieuwing van E-installaties. Met studies voor bedrijfsmanagement en verkiezing tot OR-lid en VGW-comm. (veiligheid, gezondheid en welzijn). Een geweldige tijd. Later verhuisde men naar

Nieuwegein en diverse bedrijven in heel Nederland, wat met de auto 800 km per week rijden is. Daar ik niet wilde verhuizen (gezinssituatie) nam ik afscheid als OR-lid en werknemer. In 2000 kon ik een baan krijgen bij het facilitair management bij het RLO. In mijn vrije tijd deed ik veel installatiewerk. In 2006 verzocht men mij om in de Stichting Oekroe te gaan zitten voor projecten in Oekraïne om daar scholen en internaten te renoveren voor kleine kinderen en jongeren om die een betere toekomst te geven. Helaas vanwege corona tot 2019. Later heb ik ook nog een project gedaan op een schip met geloofsgenoten in Duitsland (Kiel). Ook dit was voor mij een hele belevenis. Verder zing ik in twee koren en fiets en sport ik.

Heb je een goed idee of een wens voor het bezoekerscentrum?

In de toekomst gemotiveerde mensen vinden met een gevoel voor historie voor dit bijzondere vliegveld in een klein dorpje als Valkenburg aan de Rijn.

Prudent Staal

Wat is je band met het vliegveld?

Nadat ik in augustus 1972 in dienst was getreden bij de Koninklijke Marine in het Marine Opkomst Centrum te Hollandse Rading als Vliegtuigmaker Algemeen der derde klasse, heb ik verschillende cursussen gevolgd. Om vervolgens ingedeeld te worden bij het vliegtuigsquadron 321 op het Marinevliegveld Valkenburg. Daar ben ik begonnen met de typegerichte opleiding van de Breguet Atlantic Br.1150 als cascomonteur. Vervolgens brandweeropleidingen in Deelen gevolgd bij de LETS en op het MVKV te werk gesteld bij onderhoud kleine blusmiddelen. Toen kreeg ik de kans om gedetacheerd te worden bij het 334 squadron op de vliegbasis Soesterberg bij de Fokker F.27 Friendship. Ik heb daar zes jaar gewerkt als Technisch Specialist F.27. Daarna ben ik teruggeplaatst op het MVKV bij het 320 squadron en heb de opleiding P-3C Orion voor cascomonteur gevolgd. Van 1988 tot 2001 ben ik operationeel geweest bij de Marpat. Mijn laatste jaren was ik systeembeheerder van het onderhoudsprogramma voor de Orion, het RIMSES genaamd. In 2004, op 50-jarige leeftijd, ben ik met functioneel leeftijdsontslag gegaan.

Waarom ben je vrijwilliger geworden in het bezoekerscentrum?

Op enig moment werd ik door Peter Korbee gevraagd om te assisteren bij de oprichting van een stichting die de historie van het vliegveld Valkenburg wilde bewaren en uitdragen naar de mensen die in de toekomst op het vliegveldterrein komen wonen. Peter kende ik al vanaf begin jaren 70 en ben met hem vaak naar beurzen en open dagen geweest. Ik was ook medeoprichter van de Stichting Historie Vliegveld Valkenburg. Hoewel de functie penningmeester te hebben, houd ik me, samen met andere vrijwilligers van de SHVV, bezig met de totale techniek, inrichting en verbetering van het gebouw en expositie

Wat doe je verder nog in het dagelijks leven?

Van het enige luchtvaartblad van Nederland en België, (Verenigde) Vleugels, ben ik al 25 jaar redacteur. Meer dan 20 jaar lid van de Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945 en Mars et Historia. Van het contactorgaan voor de 320-vereniging Marineluchtvaartdienst ben ik de hoofdredacteur. Door onderzoek bij de MLD probeer ik, op verzoek, nabestaanden te helpen met informatie over hun omgekomen familieleden. Nu, alweer een aantal jaren, zijn we met een groep vrijwilligers bezig de Consolidated PB5Y-5A Catalina met registratie 16-212 te restaureren in het Nationaal Militair Museum te Soesterberg. Verder ben ik betrokken bij het Nederlands Veteranen Instituut als voorlichter en veteranenhelper.

Heb je een goed idee voor het bezoekerscentrum?

De ultieme wens voor mij aangaande ons bezoekerscentrum is, dat wij in de toekomst een volwaardig gebouw tot onze beschikking krijgen om al onze activiteiten te ontplooiën waar ook de Atlantikwal-organisatie een rol in kan spelen. Dan denk ik aan een informatiecentrum met een volwaardige expositie, een Echo's home (Veteranen ontmoetingsfaciliteiten), maar ook een ontmoetingsplaats voor de nieuwe bewoners in de toekomst. Wellicht dat wij ook een rol kunnen/mogen spelen in de exploitatie van het 'Bunkerbos'

Vreemde vogels op Valkenburg

Suid-Afrikaanse staatshoofde

Het is koud en er staat een stevige noordoosten wind wanneer op woensdag 9 oktober 1946 een Dakota met aan boord veldmaarschalk Jan Christiaan Smuts, de Zuid-Afrikaanse minister-president, nog een rondje boven Valkenburg vliegt en vervolgens de landing inzet. Onder een grijze lucht wordt Smuts in Nederland welkom geheten door hoogwaardigheidsbekleders en de burgemeesters van Katwijk en Wassenaar (was die van Valkenburg verhinderd?). Een regiment luchtvaarttroepen vormt de erewacht en de Koninklijke Militaire Kapel speelt zowel het Britse als Zuid-Afrikaanse volkslied. Op donderdagmorgen vliegt Smuts naar Woensdrecht om vervolgens met de auto een bezoek te brengen aan Walcheren (zijn voorouders komen uit Middelburg). Dezelfde avond keert hij per vliegtuig terug naar Valkenburg.

Bij zijn vertrek op zaterdagmorgen krijgt hij van mevrouw Hiddink (iemand enig idee wie dit is?) bloemen overhandigd. De Dakota voorzien van een grote rode balk met 5 sterren is tijdelijk ter beschikking gesteld door de Britse veldmaarschalk Montgomery. Na te zijn opgestegen maakt het nog een ronde over het vliegpark en vliegt dan richting Brussel. Onderweg zijn de weersomstandigheden zo slecht dat de piloot zich genoodzaakt voelt om in België een voorzorgslanding te maken en op een later tijdstip zijn weg te vervolgen.

Het jaar 1990 is memorabel omdat niet alleen de Zuid-Afrikaanse president De Klerk, maar ook de recentelijk op vrije voeten gestelde ANC leider Nelson Mandela op Valkenburg te zien zijn. Laat op de avond van 15 juni arriveert Mandela in een Italiaans militair vliegtuig van het type Gulfstream III (nummer MM62022). De volgende dag vliegt hij van Schiphol naar Londen. Vier maanden later maakt president F.W. de Klerk opnieuw zijn opwachting. Zie de foto. Onder een heerlijke najaarszon wordt de president in de ochtend van 23 oktober welkom geheten door premier Lubbers en minister Van den Broek. Het staatsbezoek

trekt veel aandacht van de media in het binnen- en buitenland. De president en zijn gevolg maken gebruik van een Boeing 707 (ZS-LSH). Twee dagen later vertrekt het gezelschap naar Luxemburg.

Het leven kan raar lopen. Zo zit je ruim 25 jaar gevangen en nog geen 10 jaar na je vrijlating ben je president. De man die het allemaal aan den lijve meemaakt is Nelson Mandela. Op 11 maart 1999 wordt Mandela op het Marine Vliegveld Valkenburg hartelijk welkom geheten door Koningin Beatrix en Prins Claus. De 12-jarige Sabine uit Oegstgeest (wat is er van haar geworden?) mag een bosje bloemen overhandigen aan de staatsman en heeft wellicht ook de dag van haar leven. Na een druk programma wordt de volgende dag afscheid genomen van deze legendarische persoon. In een Falcon 900 (ZS-NAN) zet de president zijn afscheidstournee voort.

Op uitnodiging van minister-president Balkenende brengt de Zuid-Afrikaanse president Mbeki, de opvolger van Mandela, in november 2004 een bezoek aan ons land. De aandacht van de pers voor dit bezoek is veel minder dan voor het bezoek van Mandela 5 jaar eerder. De bewindsman arriveert in de middag van 17 november vanuit Straatsburg in een Boeing 737 (ZS-RSA) en vertrekt de volgende morgen na te hebben ontbeten met vertegenwoordigers van het Nederlandse bedrijfsleven, opgeleukt met een kort optreden van de theatervoorstelling The Lions King.

Martin de Boer (gepubliceerd op 12 januari 2012)

Witte Anjerperkje opgeknapt

Naast het bezoekerscentrum is enkele jaren terug het Witte Anjerperkje van de gemeente Katwijk aangelegd. "De witte anjer is het nationale symbool voor erkenning en waardering voor de Nederlandse veteraan", staat op het bordje. Door de aanleg werd het bijhouden van het perkje onze verantwoordelijkheid. Waar wij ons op hadden verkeken, is de moeite die het kost om het netjes bij te houden. Het onderhoud schoot er soms bij in, met als gevolg dat de anjers tussen het onkruid verdwenen. Het perkje is onlangs opgeknapt.

Linda van den Berg uit Valkenburg, lid van onze bestuursadviesraad, en haar man John hebben een zondagochtend opgeofferd om het perkje op te ruimen en opnieuw te beplanten. Er staan onder andere nieuwe anjers in, in de vorm van een V: de V van Veteraan, Vrijheid en ook van Valkenburg. Linda en John houden het perkje bij en zien erop toe dat het netjes blijft. Ze beperken zich niet tot het perkje, maar vatten hun taak veel breder op. Ze hebben laatst bijna de hele tuin aangepakt, inclusief de ruimte rond en onder de grote collectiestukken in de tuin en het toegangspad!

Kort nieuws

Banden met Traditiekamer op De Kooy aangehaald

Ons bezoekerscentrum is maar klein, zeker als je het vergelijkt met de Traditiekamer van de Marineluchtvaartdienst op vliegveld De Kooy. We hebben de onderlinge banden aangehaald. Nadat wij (bestuur en vrijwilligers) vorig jaar een bezoek hadden gebracht aan de 'TraKa', bezocht een Helderse delegatie ons bezoekerscentrum op 17 augustus. We hebben afgesproken elkaar zo goed mogelijk te helpen bij het vergroten van de kennis en collectie. Een resultaat daarvan is al in het bezoekerscentrum te zien: een display met drie sonoboeien en uitleg over de werking ervan. We wisselden die dag nog twee collectiestukken. Wij schonken de Traditiekamer een vooroorlogse houten oefenbom en zij schonken ons een grote luchtfoto van vliegveld Valkenburg.

Op de foto: Hans Peters van de Traditiekamer overhandigt de luchtfoto aan voorzitter Marco Borst.

Nieuw: sonoboeien

Komt dat zien! We hebben iets nieuws in de expositie: drie sonoboeien. Ze werden gebruikt door de SP-2H Neptune, Atlantic en P-3C Orion om onderzeeboten mee op te sporen. Zoals je hierboven kunt lezen, kregen we ze van de Traditiekamer op De Kooy. Op een paneel wordt in woord en beeld duidelijk uitgelegd hoe de boeien destijds werden gebruikt. Het bord is gemaakt door Diederik Wurtz en Prudent Staal.

Erfgoedvrijwilligersprijs

Iedereen die het bezoekerscentrum heeft bezocht, weet het: we hebben een fantastisch team vrijwilligers. Ze willen je graag rondleiden en vertellen over de geschiedenis van het vliegveld. Zo nodig doen ze dat in het Engels of Duits. Vind je dat ook, dan kun je ons misschien helpen. Wij hebben ons vrijwilligersteam genomineerd voor de Erfgoedvrijwilligersprijs 2024. Deze prijs, een cheque van €10.000, is een initiatief van het Ministerie van OCW. Er zijn nog twee tweede prijzen van €5.000. Een jury beoordeelt op dit moment alle inzendingen en kiest uit iedere provincie één finalist. Vervolgens kan het publiek de hele maand november op de finalisten stemmen. Uiteindelijk wordt op vrijdag 13 december de winnaar bekendgemaakt tijdens de landelijke finale in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag. Mochten onze vrijwilligers in de finale komen, dan zullen we zeker een beroep op je doen. Lees meer op erfgoedvrijwilligersprijs.nl.

Geschiedenis

De 'Independence Day Raid'

De Amerikanen hielden zich de eerste twee jaar van de Tweede Wereldoorlog afzijdig. Pas toen Japan op 7 december 1941 Pearl Harbor aanviel, raakte het land betrokken bij de oorlog. Duitsland verklaarde de VS de oorlog op 11 december. Het zou nog een half jaar duren voor de Amerikaanse luchtmacht boven Europa in actie kwamen. De eerste lucht-aanval vond plaats op 4 juli 1942 en het eerste doelwit was vliegveld Valkenburg! Of Flugplatz Katwijk, zoals de Duitsers het toen noemden.

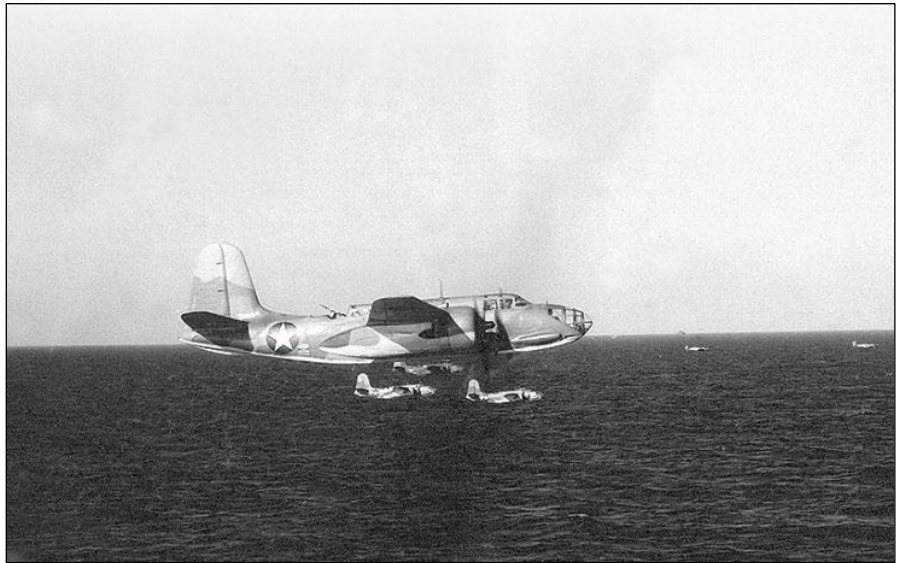
De aanval kreeg grote bekendheid. Hij werd uitgevoerd met twaalf middelzware bommenwerpers van het type Douglas Boston III. De toestellen waren van 226 squadron van de RAF, omdat de US Army Air Force (USAAF) zelf nog geen geschikte vliegtuigen in Engeland had. Zes van de twaalf Bostons werden bemand door Amerikanen van het 15e Bombardment Squadron (Light).

Het doel voor deze aanval op de 'Fourth of July' (Onafhankelijkheidsdag, de datum was bewust gekozen) waren vier Duitse vliegvelden langs de Nederlandse kust: De Kooy, Bergen, Katwijk en Haamstede. De aanval was goedgekeurd door president Franklin D. Roosevelt, die Winston Churchill had beloofd om die dag mee te gaan doen aan de luchtoorlog in Europa. De aanval werd gezien als een morele 'boost' voor de Britten en Amerikanen. En dus werden Amerikaanse bemanningen geplaatst in Britse Bostons, vliegtuigen van Amerikaanse makelij. Bij de zes 'Amerikaanse' toestellen werden de Britse kentekens overgeschilderd met Amerikaanse witte sterren. De actie werd een succes, maar alleen omdat het breed in de pers kwam.

De formatie van twaalf vliegtuigen splitste boven de Noordzee in vieren: voor ieder doel drie vliegtuigen. De aanval op Katwijk was een mislukking. De drie Bostons vlogen zo laag over Den Haag naar het noorden, dat ze af en toe moesten uitwijken voor kerktorens. Dat laagvliegen had wel effect: de luchtafweer reageerde niet snel genoeg. Toen de formatie om 7.58 uur boven het vliegveld kwam, was de voorste Boston (de leader) te laat met het openen van de bomdeuren, en daarmee de andere twee vliegtuigen ook. Er is alleen met boordmitrailleurs geschoten. De schutters meldden achteraf dat ze een vliegtuig, waarschijnlijk een Messerschmitt, in brand hadden geschoten. Een van deze drie Bostons was Amerikaans. Gezien het tijdstip was Katwijk het eerste Europese doel van de Amerikaanse luchtmacht in Europa.

De drie vliegtuigen die Haamstede om 7.59 uur aanvielen hadden meer succes. Ze wisten een grote groep Duitse militairen, hangaars, gebouwen en opstelplaatsen te raken. De aanval op De Kooy om 8.01 uur verliep veel slechter. Eén Boston met Amerikanen werd door luchtafweer neergehaald. Een tweede Amerikaanse kist werd zo zwaar geraakt, dat die maar net zijn thuisbasis wist te halen. Boven Bergen bij Alkmaar ten slotte werden een Amerikaanse en een Britse Boston neergeschoten. Een Bf 109 die nog snel probeerde te starten, werd geraakt door bomscherven en verongelukte. Later bleek dat de omgekomen vlieger in zijn ondergoed in het toestel zat.

Drie toestellen (twee Amerikanen en een Brit) keerden niet op hun basis RAF Swanton Morley terug. De andere negen werden welkom geheten door generaal Dwight D. Eisenhower.

Bostons met USAAF-sterren laag boven de Noordzee. Bron voor foto en informatie: 15th Bomb Squadron Archives.

Agenda

Je vindt de bijgewerkte agenda op vliegveldvalkenburg.nl

Oktober

- 5. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur
- 12. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur
- 19. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur
- 26. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur

November

- 2. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur
- 9. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur

- 16. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur
- 23. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur
- 30. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur

December

- 7. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur
- 14. Zaterdag, geopend 13 - 16 uur

Let op: op 21 en 28 december gesloten

Bestuur SHVV

Marco Borst voorzitter
Prudent Staal penningmeester
Rob Schleiffert secretaris

Adres: Marinevliegekamp 250, 2236 ZZ Valkenburg

E-mail: historie@vliegveldvalkenburg.nl

Website: www.vliegveldvalkenburg.nl

Facebook: www.facebook.com/vliegveldvalkenburg

Instagram: [instagram.com/shvv250](https://www.instagram.com/shvv250)

Twitter: [@Valkenburg1939](https://twitter.com/Valkenburg1939)

Contact

Wil je deze mails niet meer ontvangen? Meld ons dit dan door een mailtje te sturen.